

IN VITAM S. FLORENTII

PRESBYTERI CONFESSORIS IN GLONNA MONTE GALLÆ.

SERMO

AUCTORE MARBODO EPISCOPO REDONENSI.

(Acta Sanctorum Bolland., Sept. tom. VI, die 22, pag. 410, ex codice membranaceo ms. vetustissimo.)

OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

1. Mons Glonna, aliis *Gloma et Glomo*, locus est, uti legimus in Historia monasterii S. Florentii Salmuriensis apud Martenium tom. V Collectionis amplissimæ col. 1084, in extremis Aquitanicæ partibus, non longiuscule Ligeris a ripa sepositus, quo in loco bealissimus Dei confessor Florentius, diuturno tempore D^o Deserviensi, felicem vitam felicioris sine consummans, felicissimus migravit ad Christum. Dicitur locus iste situs in extremis Aquitanicæ partibus, quia hoc regnum extendebat se olim ad Ligerim usque ac proin Glonnam montem complectebatur. Simili de causa locus emortualis S. Florentii statuitur ab aliis in pago Pictaviensis provincia, pars magna quondam regni Aquitanicæ, Ligerim quoque eodem in tractu sibi limitem habebat, et Glonnam montem aliaque loca comprehendebat, hodie dum pertinentia ad ducatum Andegavensem. Itaque loquendo juxta hodiernam dictionum divisionem, locus emortualis sancti situs est in ducatu Andegavensi. Lapsu temporis erectum fuit ibidem « nobile quoddam cœnobium, Mons Glonna antiquitus nuncupatum (verba sunt mox laudatæ Historiæ), miræ congregationis et pulchræ dilectionis formentum, forma religionis et totius honestatis exemplum. » Consecratum id erat eidem sancto, hodieque etiam *S. Florentii vetus* nuncupatur, ut distinguatur a novo S. Florentii præclaro monasterio, postmodum prope Salmurum oppidum ædificato.

2. Juxta modum jam expositum ita sanctum hoc die annuntiat Uuardus : « In pago Pictaviensi sancti Florentii presbyteri et confessoris. » Hunc ducem (nam in antiquioribus sacris tabulis Florentium nostrum consignatum non reperi) secuti sunt Bellinus, Galesinius, Baronius in hodierno Romano ac recentiores alii. Iisdem plane verbis memoratur, et in Florario nostro ms., sed subduntur sequentia : « Hic puerum quemdam submersum precibus suis vitæ restituit, et miracula multa patravit, ac centum xxiii annorum obiit anno salutis 402. Maurolycus tamen Lugdunensibus sanctum attribuit : « Lugduni, inquit, S. Florentii presbyteri, qui ad ripam Ligeris specum, fugatis inde serpentibus, habitavit, Constantino imperante. » Hæc ille, motus verisimiliter auctoritate Petri de Natalibus lib. viii, cap. 107, dicentis : « Florentius presbyter floruit tempore Constantini imperatoris... sepultus apud Lugdunum miraculis clarus. »

3. Eadem quoad sepulturæ locum descripsit Benedictus Gononus in Vitis Patrum Occidentis, pag. 131 : Saussayus autem in Martyrologio Gallicano eandem opinionem amplexus, causam insuper adjecit, cur sanctus Lugdunum concesserit, ibidemque obierit : « Lugduni, inquit, S. Florentii presbyteri, quem ortu Pictaviensem S. Martinus consecravit cœlestibus indicis ac miraculis conspicuum : a quo ille divertens, ne ob susceptam invite dignitatem decus honoris perciperet, in locum a frequentia semotum prosiliens, ad Littus Ligeris venit, ubi erat spelunca, serpentibus plena, quos oratione fugavit ; hincque consistens cœlo defixus, precibus, jejuniis, vigiliis Christi sese addixit obsequiis. At cum puerum, aquis fluvii præfocatum, matri mœrenti vivum reddidisset, veritus ne facti fama sibi vigili pareret existimationem, statione dimissa, Lugdunum ad latendum contendit : ubi e stadio mortis digressus, æternam ad patriam, quam quærebatur, a superno Rege evocatus est, senio quidem confectus, at meritis (quod ipso nomine præferebat) valde florens et ornatus. » Unde ea didicerit Saussayus, unde sua hauserit Petrus de Natalibus pro Lugdunensi civitate, non assequor. Quidquid sit, sicut eorum auctoritas verisimiliter visa non est sufficiens Teophilo Raynaudo, ut S. Florentio locum concederet in Iudiculo sanctorum Lugdunensium, ita nobis non sufficit ut solidum dubium formemus de veritate oppositæ sententiæ, quæ et communis est pene omnium, et potiore auctoritate stabilita. Adde quod ipse Saussayus ad diem 2 Maii tumulum S. Florentii in Andegavensi territorio collocet, ad eumque nobile exinde cœnobium ædificatum dicat.

4.... Subjiciam (88) dein elegantem Marbodi archidiaconi Andegaven-sis in eadem Acta sermonem, ab ipsomet auctore die festo S. Florentii et in ecclesia verisimiliter ipsi consecrata recitatum : id colligo ex prima ejus periodo, quæ post hunc titulum : « Incipit sermo Marbodi in Vitam S. Florentii confessoris, » sic habet : « In sancti hujus Patris nostri Florentii solemnitate, licet ejus virtutibus explicandis sermo tenuis nequaquam possit sufficere, non tamen ex toto convenit nos silere. » Describam eum ex insigni codice nostro ms. membranaceo, tam antiqui characteris, ut majoribus nostris, qui eum laudarent ac adhibuerunt aliquoties in opere, merito vi-

(88) Id est post Acta S. Florentii ab auctore anonymo sæculo ix conscripta, que omisit. L. v.

sus sit, aut tempore Marbodi et forte ejus cura diligenter exaratus, aut certe non diu post ejus obitum.

5. Videtur autem sermo isle dictus a Marbodo, cum esset archidiaconus Andegavensis, id est ante annum 1096, quo Redonensem in Britannia Armorica episcopatum tenuit, tum quia in Vita S. Licinii Andegavensis episcopi, quæ sermone, in codice primum locum occupanti, proxime subnectitur, et expresse nominat archidiaconum « Andegavensis ecclesie, » tum quia in ipso sermone non obscure significat se dicere in ea diocesi, in qua tanquam patronus colitur S. Florentius; quandoquidem num. 24 incitans auditores ad imitanda sanctorum exempla, in hunc modum peroret: « De vicino sumamus exemplum. Habemus ante oculos a Deo nobis provisum peculiarem patronum, ut non sit nobis necesse imitabile aliquid ex alieno mutuari: et licet eadem inveneri possint in aliis, de propinquo tamen, quam de remoto fonte æque dulces aquas plus delectat haurire. » Sunt autem in Andegavensi diocesi duo cœnobita, quorum præcipuus patronus est sanctus noster, Glonnense scilicet seu *S. Florentii vetus*, et Salmurien-*e seu novum* ejusdem sancti nomine insignitum. Cæterum auctor hic, quantumvis doctus et eruditus, biographi nostri anachronismum non advertit: conjunxit Florentiam Florianum, et in reliquis rebus presse secutus est eundem biographum, ad quem num. 2 pro clariori intelligentia auditorem remittit, « Lege, inquit, Vitæ ipsius (sancti nostri) libellum. » Hinc hæsitavi, utrum cum Actis sermonem hunc ederem; quoniam ex illo nil certius quam ex istis determinari potest. Edendum censeo, tum quia cum polliciti fuerant majores nostri, tum quia eruditus est ac pius, atque adeo rarus, ut hætenus, quod sciam, a nemine, præterquam ab istis majoribus nostris et hoc seculis, fuerit memoratus, nedum prelo vulgatus: quanquam Antonius Beaugendre ordinis S. Benedicti religiosus opuscula ejusdem Marbodi magno studio collecta imprimi curaverit anno 1708, tum denique quia vel ex eo patebit, quanta esset sæculo xi S. Florentii veneratio.

SERMO IN VITAM S. FLORENTII

PARS PRIMA

S. Florentius martyr desiderio et in omni virtutum exercitio confessor egregius.

In sancti hujus Patris nostri Florentii solemnitate, licet ejus virtutibus explicandis sermo tenuis nequaquam possit sufficere, non tamen ex toto convenit nos silere, ne, metuentes de præsumptione redargui, de diffidentia justius vel negligentia judicemur. Deo etenim nostro, cujus ad laudem refertur quidquid in sanctis ejus laudabile prædicatur, non tam placet orationis varietas, quam rerum veritas, et gratiores illi sunt dicentium mentes puræ, quam decentium verborum multicolores purpuræ. Proinde ad laudem ipsius, qui in sanctis suis gloriosus est, et ad ædificationem legentium de sancti hujus meritis tentemus aliquid loqui simplici oratione, sed devotione multiplici. Sic enim fiet, ut et debitum patrono nostro in die festivitatis ejusdem solvamus obsequium, et in laudem Dei fidelium mentes excitemus: nobis quoque ipsis propositam habeamus formam virtutum, quam si volumus imitari, velle autem debemus, directo itinere procul dubio gradiemur in cœlum, quo, sicut indubitanter credimus, ille pervenit, quem nobis sequendum proponimus. Ardua quidem via et difficilis ascensus, sed iter ad Deum molientibus auxilium divinum deesse non poterit, ipso eodem interveniente beato viro, cui fuit « auxilium abs te, Domine, qui et ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum in lacum quem potuit. (Psal. LXXXIII, 6). » Hujus ergo secuti vestigia, « de virtute ibimus in virtutem, visuri et ipsi Deum deorum in Sion (ibid.). »

2. Quapropter et nostræ et aliorum saluti consultum facere cupientes, audaciam sumimus ex charitate sermonem de illo suscipientes, quem et

A loqui digne non possumus, et tacere penitus non debemus. Talis enim ac tantus iste est, ut multorum præconiis solus sufficiat, cum nullius præconia sufficiant soli. Siquidem solus ipse est, ut ita dixerim, multitudo, in cujus persona multorum invenitur perfectio. Nam si martyrem requiras non cujuslibet patientiæ, sed impatientis quodammodo animositate et cujusdam virtutis ebræ præclaro calice sic infusum, ut veluti non sensurus provocare videatur injurias; vide Florentium ultroneum ad supplicia quærentem pœnas, prodentem se satellitibus, ingerentem tribunalibus, postremo tanta aviditate mortem sequentem, quanta eam fugere solent alii. Lege Vitæ ipsius libellum, quomodo libens currat Lauriacum (89), hoc loco nomen, ubi Aquilinus præses victricem laurum crudelis beneficis erogabat. Et quid videbis in Florentino nisi choros castrorum? Tanta quippe alacritate, tanta constantia in hostiles gladios ferebatur, ut non unus miles, sed totus credi posset exercitus. Unde factum est ut flagrans martyrii desiderium reputaretur ei ad martyrium, et apud Deum diuturna vita judicaretur dignissimus, qui festinam mortem sedulus appetebat.

3. Reservandus itaque multorum utilitatibus per administrationem angelicam solutus a vinculis, divinæ jussionis oraculo subtractus est passioni, paulo minus coarctatus et anceps, utpote propter se dissolvi cupiens et esse cum Christo (Philipp. 1, 23), manere autem in carne necessarium intelligens propter alios. Augebat tamen gloriosæ mortis desiderium jucundissimi collegæ sui et fratris in Christo Floriani contubernium, cum quo et unanimiter vixerat et magnanimitè emori cupiebat. Cogitabat, quanta fratrem Florianum felicitas mox maneret, quem ipsa eadem die cum triumphali palma cœlestem aspiciendum videbat in regiam; sibi labores restare

(89) Lauriacum (*Lorh*) urbs olim Norici, nunc vicus Austriae superioris haud procul ab Anno summe.